

Στην Ορθόδοξη Παράδοση οι Πατέρες πως θεολογούν;

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Στην Ορθόδοξη Παράδοσι όμως οι Πατέρες πως θεολογούν; Οι Πατέρες πρώτον επικαλούνται την Αγία Γραφή για να υποστηρίξουν την διδασκαλία της Εκκλησίας. Επί πλέον όμως επικαλούνται και την εμπειρία των ζώντων θεουμένων, όταν εμφανισθή μία αίρεσις. Όταν εμφανίσθηκε η αίρεσις του Αρειού, οι Πατέρες επεκαλέσθησαν και την εμπειρία των θεουμένων που ζούσαν κατά την εποχή της Αρειανικής διαμάχης. Έτσι έχουμε δύο ειδών επιχειρήματα. Για να είναι όμως κάτι Ορθόδοξο, πρέπει αυτό τα δύο να είναι συμβατά μεταξύ τους είτε να ταυτίζονται είτε να είναι αλληλοσυμπληρούμενα. Όχι αλληλοσυγκρουόμενα. Η βασική επιχειρηματολογία πηγάζει από την Αγία Γραφή. Η επισφράγισις όμως της επιχειρηματολογίας αυτής καθώς και η επιβεβαίωσις της γνησιότητός Της γίνονται πάντοτε βάσει της κατατεθειμένης εμπειρίας των Πατέρων και των κεκοιμημένων Αγίων της Εκκλησίας, καθώς και της εμπειρίας των ζώντων Αγίων της εποχής κατά την οποία εμφανίζεται μία αίρεσις.

Πως όμως θα γίνη η πιστοποίησις αυτής της εμπειρίας τους σήμερα;

Πως θα βεβαιωθούμε ότι τα πράγματα είναι έτσι όπως περιγράφονται στην Αγία Γραφή προκειμένου περί του Θεού και του Χριστού; Από Πατερικής απόψεως αυτό γίνεται βάσει της προσωπικής εμπειρίας εκείνων των ζώντων Αγίων σε κάθε εποχή, οι οποίοι έφθασαν να δουν τον Χριστόν εν δόξη και οι οποίοι μπορούν να διαβεβαιώσουν τους ανθρώπους της εποχής τους για την αλήθεια των αναφερομένων στην Αγία Γραφή. Εκτός δηλαδή από την προσωπική εμπειρία των Πατέρων της Εκκλησίας, οι οποίοι είχαν την ίδια εμπειρία με τους Προφήτες και

τους Αποστόλους, έχουμε επί πλέον και την εμπειρία των ζώντων Αγίων σε κάθε εποχή...

Εάν κάποιος δεν γνωρίζει τα θεμέλια της Προφητικής, της Αποστολικής και της Πατερικής εμπειρίας, που είναι και τα θεμέλια των δογμάτων, πως θα μπορέσει να υποστηρίξει τα Ορθόδοξα δόγματα χωρίς να κάνει αναφορά στις εμπειρίες των Πατέρων; Μόνο από ο,τι αναφέρει η Αγία Γραφή; Αν κάνει αναφορά μόνο στην Αγία Γραφή και όχι στις Πατερικές εμπειρίες, δεν θα μπορέσει να εξηγήσει πως οι Πατέρες εδογμάτισαν και θα υποχρεωθεί έτσι να συμφωνήσει με τους ετεροδόξους, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι οι Πατέρες φιλοσοφούσαν (!), όταν εδογμάτιζαν με βάσι τα αναφερόμενα στην Αγία Γραφή. Η αλήθεια είναι όμως ότι οι Πατέρες εδογμάτισαν βάσει της εμπειρίας τους της θεώσεως, και όχι μετά από φιλοσοφικό στοχασμό επάνω στα αναφερόμενα στην Αγία Γραφή....Ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο νοερά ενέργεια, η οποία είναι ένα φυσιολογικό συστατικό της ανθρωπίνης φύσεως, και η οποία δυστυχώς στον άνθρωπο δεν λειτουργεί καθόλου ή λειτουργεί υποτυπωδώς. Για να επαναλειτουργήσει αυτή η νοερά ενέργεια, χρειάζεται να προηγηθεί η θεραπεία της ανθρωπίνης προσωπικότητας.

Αυτές τώρα οι παράμετροι, δηλαδή η ανάγκη θεραπείας και η μέθοδος θεραπείας της ανθρωπίνης προσωπικότητας, συνιστούν την ουσία της Ορθόδοξης Παραδόσεως....Λέγεται Ορθόδοξος, επειδή δεν μπορεί κάποιος να θεραπευθεί, αν δεν έχει ασπασθή το Ορθόδοξο δόγμα αν, δηλαδή, δεν έχει Ορθόδοξη δογματική συνείδηση. Εδώ ο σκοπός του δόγματος δεν είναι να καθυποτάξει τον άνθρωπο και να τον εγκλωβίσει μέσα σε κάποια θρησκευτικά πλαίσια, αλλά να βοηθήσει τον άνθρωπο να θεραπευθεί. Το δόγμα καθ' εαυτό δεν έχει κανέναν άλλο σκοπό, εκτός από το να οδηγήσει τον άνθρωπο προς την θεραπεία αυτή.

Τι κάνουν τώρα οι Νεοέλληνες θεολόγοι; Έβγαλαν την εμπειρία της θεώσεως από τα θεμέλια των δογμάτων και στην θέσι της έβαλαν την Αγία Γραφή. Βέβαια μέσα της η Αγία Γραφή περιγράφει την εμπειρία της θεώσεως, των Προφητών και των Αποστόλων. Λέγει δηλαδή ότι εδοξάσθη ο τάδε και ο τάδε. Και ναι μεν στην Αγία Γραφή αναφέρεται ότι όλοι οι Προφύτες είδαν την δόξαν του Θεού, όταν όμως δεν υπάρχει ο έλεγχος αυτής της εμπειρίας, τότε ο καθένας αρχίζει να ερμηνεύει εκείνα που αναφέρει η Αγία Γραφή κατά την φαντασία του.

Διαβάζει π.χ. κάποιος ότι ο Χριστός ανελήφθη στον ουρανό μέσα σε νεφέλη. Από την μία μεριά, αν είναι ένας σκεπτόμενος άνθρωπος, που δεν έχει σχέση με την εμπειρία της θεώσεως ούτε έχει ακούσει τίποτε σχετικό, άμα διαβάσει κάτι τέτοιο, θα γελάσει. Θα πη δηλαδή: Πως είναι δυνατόν ένας άνθρωπος να κάθεται επάνω σε σύννεφο; Από την άλλη μεριά, αν είναι ένας δεισιδαίμων Ορθόδοξος, θα πη: Α, έκανε και αυτό το θαύμα ο Χριστούλης μας! Κάθησε επάνω σε σύννεφο και

ανέβηκε στον ουρανό. Και θα το πιστεύη αυτό. Ένας άλλος πάλι ίσως νομίσει ότι ο Χριστός κατά την Ανάληψί Του άρχισε να ανυψώνεται επάνω σε ένα σύννεφο, όπως ανεβαίνει ένα ασσανσέρ!

Κατά τους Πατέρες όμως αυτή η νεφέλη δεν είναι μία κτιστή νεφέλη, ένα σύνολο δηλαδή υδρατμών. Η νεφέλη αυτή είναι η άκτιστη δόξα του Θεού. Στην Αγία Γραφή η δόξα του Θεού λέγεται και νεφέλη και φως και πυρ. Όταν η Αγία Γραφή αναφέρει για στήλη πυρός η στήλη νεφέλης, η οποία επροπορεύετο των Ισραηλιτών στην έρημο, και τα δύο είναι το ίδιο πράγμα. Είναι δηλαδή η δόξα του Θεού. Οπότε ο Χριστός δεν ανελήφθη μέσα η επάνω σε σύννεφο υδρατμών ούτε ανέβαινε στον ουρανό σαν με ασσανσέρ, αλλ' ανελήφθη εν δόξη, όπως λέγει και το Απολυτίκιο της εορτής της Μεταμορφώσεως. Δηλαδή, ο Χριστός απλώς εξαφανίσθηκε μέσα σε άκτιστη δόξα μπροστά στα μάτια των Αποστόλων.

Με την αποκοπή λοιπόν των δογμάτων από τα θεμέλια τους, τα δόγματα μένουν αστήρικτα. Γι' αυτό και σήμερα στην Ελλάδα η Εκκλησία περνάει μία κρίσι. Γιατί; Διότι μετά τον πόλεμο του '40 πήγαν τα Ελληνόπουλα στα Κατηχητικά Σχολεία του Νεοελληνισμού και εκεί έμαθαν τους ευσεβισμούς, έμαθαν την νέα ερμηνεία της Αγία Γραφής Προτεσταντικού τύπου, την νέα ερμηνεία των δογμάτων, την νέα Ορθοδοξία κλπ... και γέμισαν από ηθικολογία και πουριτανισμό. Και βέβαια αυτά τα έμαθαν ως συνθήματα. Και ποιος ξέρει πόσοι από σας περάσατε από τέτοια Κατηχητικά σχολεία. Γεμάτα συνθήματα και τραγουδάκια. Με τραγούδια δηλαδή «Ω Χριστέ μας, ω Χριστέ μας...», τους έμαθαν Ορθοδοξία. Μετά τι συνέβη; Όσοι πήγαν σε τέτοια Κατηχητικά σχολεία τι έπαθαν; Κλονίστηκε η πίστις τους, διότι δεν είχε θεμέλιο και τους έμεινε ο πουριτανισμός. Γι' αυτό έχομε σήμερα στην Ελλάδα ηθικιστές πολιτικούς, που κάνουν δηλαδή ηθικολογία. Αυτοί οι πολιτικοί αντί να χρησιμοποιήσουν τον Νόμο ως κριτήριο εννόμου τάξεως, χρησιμοποιούν ηθικά κριτήρια για την αξιολόγησι της συμπεριφοράς των πολιτών (το καλός και το κακός δηλαδή). Γι' αυτό και στην Ελλάδα σήμερα, κινδυνεύει η Δημοκρατία. Επειδή ταυτίζουν τον Νόμο με την ηθική, οπότε δεν μπορεί να έχη κανείς Δημοκρατία, αφού δεν μπορή να ανεχθή τους «κακούς».

Έτσι τώρα, που είναι κλονισμένη η πίστις σ' αυτούς τους ανθρώπους, πως θα γίνουν Ορθόδοξοι; Σας διαβεβαιώ ότι σήμερα με την ελεύθερη διακίνησι των ιδεών, που υπάρχει, αυτή η Ορθοδοξία του Νεοελληνισμού θα θαφτή.

Η δε θεολογική μέθοδος της Αγίας Γραφής στηρίζεται στην εμπειρία του δοξασμού και της θεώσεως. Που το ξέρομε αυτό; Διαβάστε την Παλαιά και Καινή Διαθήκη. Θα δήτε εκεί πόσο συχνά αναφέρεται ότι εδοξάσθη ένας Προφήτης, δηλαδή ότι είδε την δόξα του Θεού, είδε τον Άγγελο της δόξης, είδε τον Θεό κλπ. Το ίδιο πράγμα συμβαίνει και στην Καινή Διαθήκη. Αυτή είναι η Αγία Γραφή, δηλαδή μία

περιγραφή των αποκαλύψεων του Χριστού προ και μετά την Ενσάρκωσι. Το αν κάνουμε τώρα σωστή ερμηνεία της Αγίας Γραφής, αυτό είναι το θέμα. Δηλαδή πως ξέρομε ότι μία αποκάλυψις του Χριστού, δηλαδή μία εμπειρία θεώσεως που αναφέρεται στην Αγία Γραφή, είναι αληθινή; Πως διακρίνομε, εάν ένας, που λέγει ότι είδε τον Θεό, είναι προφήτης η ψευδοπροφήτης; Ο αληθινός, ο γνήσιος προφήτης, είναι εκείνος που έχει φθάσει σε θέωσι κατά τον απόστολο Παύλο. Κατ' αντιδιαστολήν ο ψευδοπροφήτης είναι εκείνος που λέγει ότι έχει φθάσει σε θέωσι, χωρίς όμως να έχη φθάσει σε θέωσι....Η Αγία Γραφή μιλάει για εμπειρίες Προφητών και Αποστόλων, μιλάει για δοξασμό, μιλάει για προσευχή του Αγίου Πνεύματος. Οπότε βλέπομε ότι μέσα στην Αγία Γραφή υπάρχει μία παράδοσις προ της εμφανίσεως της Αγίας Γραφής, πριν δηλαδή από την συγγραφή της Πεντατεύχου από τον Μωϋσέα. Η Αγία Γραφή εμφανίζεται σε κάποια συγκεκριμένη στιγμή μέσα στην ιστορία. Ο πυρήνας όμως της Αγίας Γραφής υπάρχει πριν την εμφάνισί της ως γραπτού κειμένου. Ποιος όμως είναι αυτός ο πυρήνας; Είναι η κοινωνία των Πατριαρχών και των Προφητών μετά του Θεού. Οπότε ο κεντρικός άξονας της Βιβλικής παραδόσεως δεν είναι το βιβλίο της Αγίας Γραφής, αλλά οι εμπειρίες θεώσεως των Πατριαρχών και των Προφητών. Η Αγία Γραφή τότε τι κάνει; Απλώς καταθέτει γραπτώς την περιγραφή αυτών των εμπειριών, οι οποίες όμως ουσιαστικά δεν μπορούν να περιγραφούν, διότι είναι στην κυριολεξία απερίγραπτες, αφού είναι υπεράνω της λογικής του ανθρώπου. Η Αγία Γραφή δεν έχει ως σκοπό να περιγράψη τον Θεό, διότι ο Θεός είναι απερίγραπτος. Η Αγία Γραφή έχει σκοπό να οδηγήση τον άνθρωπο σε ένωσι με τον Θεό. Γι' αυτόν τον λόγο η γλώσσα της Αγίας Γραφής είναι συμβολική, όταν μιλάη για τον Θεό. Διότι ο Προφήτης αναγκάζεται να χρησιμοποιήση νοήματα, σχήματα και εικόνες παρμένες από την ανθρώπινη εμπειρία για να περιγράψη το άκτιστο, που είναι απερίγραπτο.

Πρωτοπρ. Ιωάννου Σ. Ρωμανίδου (†)Καθηγητού Πανεπιστημίου

Πατερική Θεολογία

Πηγές: img.pathfinder.gr-orthodoxanswers.gr- hristospanagia3.blogspot.gr